

Lausunto

12.06.2020

108/31/2020

Asia: VN/1001/2020

Hallituksen esitysluonnos laajakaistarakentamisen tuesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiontalouden tarkastusviraston lausunto liikenne- ja viestintäministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi laajakaistarakentamisen tuesta

Hallituksen esityksessä todetaan, että Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti nopeita yhteyksiä rakennetaan ensisijaisesti markkinaehtoisesti ja vasta toissijaisesti julkisen rahoituksen avulla. Ehdotetun lain tavoitteena onkin mahdollistaa julkisen tuen myöntäminen nopeiden laajakaistayhteyksien rakentamiseen alueilla, joille niitä ei markkinaehtoisesti rakenneta. Tukiohjelman ehdot vastaisivat pääasiassa aiemman Nopea laajakaista -tukiohjelman ehtoja.

Esityksen taloudellisten vaikutusten arvioidaan olevan varsin vähäisiä. Esityksen mukaisilla toimilla nopean kiinteän laajakaistayhteyden piiriin arvioidaan saatavan noin 10 000 uutta kotitaloutta. Riskinä on edelleen se, että tuesta huolimatta kiinteän laajakaistan hinta ei ole kuluttajan kannalta riittävän houkutteleva ja ero langattomiin liittymiin säilyy suurena. Esitys saattaa kuitenkin lisätä haja-asutusalueilla mahdollisuuksia sellaiselle yritystoiminnalle, jossa tietoliikenneyhteyksien toimintavarmuus on erityisen tärkeää.

Vaihtoehtona uudelle tukimallille on käsitelty myös laajakaistarakentamisen tuesta luopumista. Tätä vaihtoehtoa voidaan perustella sillä, että nopeat mobiiliyhteydet ovat jo nyt saatavilla suurelle osalle suomalaisista. Puhtaasti markkinaehtoinen malli ei kuitenkaan lisäisi kiinteiden yhteyksien tarjontaa, eikä näin mahdollistaisi hallitusohjelmaan kirjatun tavoitteen (jokaiselle kotitaloudelle mahdollisuus

käyttää vähintään 100 Mbit/s yhteyksiä) saavuttamista. Vaikka tavoite saavutettaisiinkin, pysyy Suomi heikoimpana Pohjoismaana, kun verrataan nopeiden kiinteiden laajakaistayhteyksien saatavuutta.

Kevään 2020 koronapandemian aikana etätyössä tarvittavien, kapasiteetiltaan riittävien ja toimintavarmojen laajakaistayhteyksien merkitys on korostunut. Langattomien laajakaistayhteyksien toimintavarmuus ei edelleenkään ole kiinteiden yhteyksien tasolla. Matkaviestinverkoissa saavutettavat nopeudet myös vaihtelevat ajoittain suuresti. Tällöin käytännössä saavutettava nopeus voi olla huomattavasti luvattua maksiminopeutta alhaisempi.

Valtiontalouden tarkastusvirasto julkaisi laajakaistarakentamisen tukemista käsitelleen tarkastuskertomuksensa (tarkastuskertomus 8/2016, Dnro 405/54/2013) vuonna 2016. Tarkastusvirasto korostaa, että liikenne- ja viestintäministeriön on edelleen tärkeää pitää kiinni siitä, että laajakaistaverkon käyttöoikeuden tarjonta on liiketaloudellisesti kannattavaa, eikä näin ollen vääristä kilpailua.

Tarkastusvirasto pyytää liikenne- ja viestintäministeriötä kiinnittämään erityistä huomiota tähän hallituksen esitykseen sisältyvien, oikeusministeriön lausunnossaan 8.6.2020 esille nostamien, juridisten ongelmien korjaamiseen.

Eskola Jaakko
Valtiontalouden tarkastusvirasto

Kalijärvi Teemu
Valtiontalouden tarkastusvirasto - Valtiontalouden tarkastusvirasto, Toimiva
tiedonhallinta -vaikuttavuusalue